

H.S. PRE-FINAL EXAMINATION, 2021-22

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Time : Three hours

1. Give very short answer :

1 × 12 = 12

অতি চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) “The premises of an inductive inference offer certainty for the truth of the conclusion”— It is true ?

“আগমন অনুমানক আশ্রয়বাহক সিদ্ধান্তৰ সত্যতাৰ নিশ্চয়তা সাব্যস্ত কৰে”— এইটো সত্য নে ?

(b) The law of Causation is the material ground of induction — It is true ?

“কাৰ্য কাৰণ বিধি হৈছে আগমনৰ বস্তুগত ভিত্তি”— এইটো সত্য নে ?

(c) Observation and experiment are the formal ground of induction — It is true ?

নিৰীক্ষণ আৰু পৰীক্ষণ হৈছে আগমনৰ আকাৰগত ভিত্তি— এইটো সত্য নে ?

(d) Who among the following philosophers is not an idealist ?

তলত উল্লিখিত দাৰ্শনিকসমূহৰ ভিতৰত কোনগৰাকী ভাৱবাদী নহয় ?

(i) Berkeley (বাৰ্কলি)

(ii) G.E Moore (জি. ই. মুৰ)

(iii) Bradley (ব্ৰেডলী)

(e) Write a name of rationalist Philosopher.

এজন বাস্তৱবাদী দাৰ্শনিকৰ নাম লিখা।

(f) Who is regarded as the Father of modern Philosophy ?

আধুনিক দৰ্শনৰ পিতৃ বুলি কাক কোৱা হয় ?

- (g) What is the ground of analogy ?
সাদৃশ্যানুমানৰ ভিত্তি কি ?
- (h) What is the essence of induction proper ?
যথার্থ আগমনৰ মূল লক্ষণ কি ?
- (i) What is the meaning of the latin word "Mores"?
লেটিন "Mores" শব্দৰ অর্থ কি ?
- (j) Who is the founder of scientific realism ?
বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ প্ৰবৰ্তক কোন ?
- (k) How many purusarthas are there ?
পুরুষাৰ্থ কেইপ্ৰকাৰৰ ?
- (l) Is ethics a positive science ?
নীতিবিদ্যা বিষয়নিষ্ঠ বিজ্ঞাননে ?

2. State two points of difference between deduction and induction. 2
নিগমন আৰু আগমনৰ মাজত দুটা পাৰ্থক্য লিখা।
3. Why the law of causation is called the formal ground of induction ? 2
কাৰ্য কাৰণ বিধিক কিয় আগমনৰ আকাৰগত ভিত্তি বোলা হয় ?
4. What do you mean by analogical hypothesis ? 2
সাদৃশ্যমূলক প্ৰকল্প বুলিলে কি বুজা ?
5. How many types of verification are there in a hypothesis and what are these ? 2
প্ৰকল্প প্ৰমাণীকৰণ কেইপ্ৰকাৰৰ আৰু কি কি ?
6. Write two criticisms of Native realism. 2
সৰল বাস্তৱবাদৰ দুটা সমালোচনা লিখা।
7. Give a definition of idealism. 2
ভাববাদৰ এটা সংজ্ঞা দিয়া।

8. Write two advantages of observation as the material ground of induction. 2
আগমনৰ বস্তুগত ভিত্তি হিচাপে নিৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা লিখা।
9. Define bad analogy with suitable example. 2
উপযুক্ত উদাহৰণসহ কু-সাদৃশ্যানুমান বাখ্যা কৰা।
10. State any two characteristics of ethics. 2
নীতিবিদ্যাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
11. What do you mean by realism? 2
বাস্তৱবাদ বুলিলে কি বুজা?
12. Explain the etymological meaning of the word 'ethics'. 2
'Ethics' শব্দটোৰ বুৎপত্তিগত অৰ্থ বাখ্যা কৰা।
13. How many cause according to Aristotle? 2
এৰিষ্টটলৰ মতে কাৰণ কেইপ্ৰকাৰৰ?
14. State two similarities and dissimilarities between analogy and scientific induction. 4
সাদৃশ্যমূলক আৰু বৈজ্ঞানিক আগমনৰ মাজত থকা দুটা সাদৃশ্য আৰু দুটা বৈসাদৃশ্য উল্লেখ কৰা।
15. Briefly explain with example any two rules on which the value or strength of an analogy depends. 4
সাদৃশ্যমূলক অনুমানৰ মূল্য নিৰ্ণয় কৰিবলৈ হ'লে গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া যিকোনো দুটা নিয়ম উপযুক্ত উদাহৰণসহ চমুকৈ বাখ্যা কৰা।
16. State two advantages of experiment over observation and two advantages of observation over experiment. 4
নিৰীক্ষণৰ তুলনাত পৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা আৰু পৰীক্ষণৰ তুলনাত নিৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।
17. Distinguish between hypothesis concerning agent and hypothesis concerning law with the help of suitable example. 4
উপযুক্ত উদাহৰণসহ কৰ্তা বা কাৰণ বিষয়ক প্ৰকল্প আৰু নিয়ম বিষয়ক প্ৰকল্পৰ মাজত পাৰ্থক্য বিচাৰ কৰা।
18. Briefly explain four stages of a hypothesis. 4
প্ৰকল্পৰ স্তৰ চাৰিটা চমুকৈ বাখ্যা কৰা।

19. State any four points of difference between primary and secondary qualities.
মুখ্য গুণ আৰু গৌণ গুণৰ মাজত চাৰিটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা। 4
20. Briefly discuss the scope of ethics. 4
নীতিবিদ্যাৰ পৰিসৰ চমুকৈ আলোচনা কৰা।
21. Briefly discuss the nature of ethics. 4
নীতিবিদ্যাৰ প্ৰকৃতি বা স্বৰূপ চমুকৈ আলোচনা কৰা।
22. State four uses of hypothesis. 4
প্ৰকল্পৰ চাৰিটা ব্যৱহাৰিকতা উল্লেখ কৰা।
23. Briefly express four points of criticism against naive realism. 4
সৰল বাস্তৱবাদৰ বিৰুদ্ধে চাৰিটা সমালোচনা উল্লেখ কৰা।
24. What do you mean by idealism ? State two points of difference between realism and idealism. 2+4 = 6
ভাৱবাদ বুলিলে কি বুজা ? ভাৱবাদ আৰু বাস্তৱবাদৰ মাজত দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।
25. What do you mean by a normative science ? Why ethic is called a normative science. 2+4 = 6
আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান বুলিলে কি বুজা ? কিয় নীতিবিদ্যাক আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান বুলি কোৱা হয় ?
26. Does the end justify the means ? Give a reasoned analysis with the help of a concrete example. 3+3 = 6
কামৰ উদ্দেশ্যৰ দ্বাৰা সাধনৰ সমৰ্থন কৰিব পাৰিনে ? উদাহৰণসহ যুক্তিৰে আলোচনা কৰা।

or / অথবা

Briefly explain any three purusarthas

যিকোনো তিনিটা পুৰুষাৰ্থ চমু বাখ্যা কৰা।

27. What do you mean by voluntary action ? Briefly express the stages of voluntary action. 6

ঐচ্ছিক ক্ৰিয়া বুলিলে কি বুজা ? ঐচ্ছিক ক্ৰিয়াৰ স্তৰসমূহ চমুকৈ বাখ্যা কৰা।

————— x —————